

Latvijas Zinātnes
padome

PROJEKTU ĪSTENOTĀJU PIEREDZE LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES PROJEKTU KONKURSOS, 2023

Latvijas Zinātnes padome, 2024

Kopsavilkums

2023. gada nogalē Latvijas Zinātnes padome (LZP) veica pētniecības projektu vadītāju aptauju, lai noskaidrotu viņu viedokli par Latvijas Zinātnes padomes organizētajiem projektu konkursiem, to iesniegšanas, vērtēšanas un uzraudzības procesu, un iespējām to pilnveidot. Tika saņemtas 194 atbildes. Pārskatā analizēti tādi projektu vadītāju pieredzes aspekti kā administratīvais process, informācijas sistēma, projektu vērtēšanas un uzraudzības process, Atvērto datu prasība attiecībā uz projekta rezultātiem un to ilgtspēja. Kopumā projektu vadītāji pozitīvi vērtē savu sadarbības pieredzi ar LZP, kā vājāko atzīmējot darbu ar NZDIS elektronisko projektu iesniegšanas un vērtēšanas platformu un normatīvo aktu saprotamību, bet kā spēcīgāko - LZP darbinieku profesionalitāti un informācijas pieejamību par konkursu norisi.

Pētījuma mērķis un uzdevumi

No 2023. gada 6. decembra līdz 2024. gada 12. janvārim LZP Zinātniskās ekspertīzes nodaļa sadarbībā ar Programmu un projektu analītikas nodaļu veica pētniecisko projektu vadītāju aptauju. Tās **mērķis** bija noskaidrot projektu vadītāju pieredzi Latvijas Zinātnes padomes organizētajos projektu konkursos to dažādos īstenošanas posmos.

Pētījuma **uzdevumi** bija:

- noskaidrot projektu vadītāju pieredzi sadarbībā ar LZP projektu iesniegšanas, vērtēšanas un uzraudzības gaitā, ietverot dažādus tā aspektus: vērtēšanas kritērijus, laika ierobežojumus, atbildības apjomu, darbu ar informācijas sistēmu un sadarbību ar LZP darbiniekiem
- aicināt projektu vadītājus sniegt komentārus par savu pieredzi sadarbībā ar LZP dažādos projektu iesniegšanas un īstenošanas posmos
- iegūt informāciju par projektu rezultātiem, to atbilstību Atvērto datu (*Open data*) principiem un projektu rezultātu ilgtspēju
- apkopot un izvērtēt projektu vadītāju ieteikumus LZP konkursu īstenošanas un projektu uzraudzības procesa uzlabošanai, kas varētu tikt ieviesti turpmākajā LZP darbībā

Saskaņā ar MK noteikumu nr. 725 “Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība” (Rīgā, 2017. gada 12. decembrī) 2.3. punktu:

“projekta vadītājs – zinātnieks, kurš piesaka projektu, vada to un nodrošina tā īstenošanu – plāno un pārbauda projekta uzdevumu izpildi, ir atbildīgs par savu un citu projektā iesaistīto personu darbību atbilstoši projektā noteiktajiem uzdevumiem un zinātniskās ētikas normām, par projekta izpildes gaitu raksturojošās dokumentācijas savlaicīgu sagatavošanu un iesniegšanu šajos noteikumos paredzētajā kārtībā”.

Projektu vadītāju aptauja tika izveidota VisiDati.lv vidē, testēta 2023. gada oktobrī un novembrī. 2023. gada 6. decembrī 370 projektu vadītājiem, izmantojot e-pasta starpniecību, tika izsūtīta aptaujas saite. 2023. gada 20. decembrī projektu vadītājiem tika nosūtīta atkārtota e-pasta vēstule ar saiti, lūdzot viņus aizpildīt aptauju, ja tas vēl nav izdarīts. Tika saņemtas **194 aizpildītas aptaujas anketas**.

Aptaujas ietvaros respondentiem tika lūgts norādīt divus demogrāfiskos rādītājus (dzimums, vecums) un sniegt atbildes uz, vai komentārus par 12 jautājumiem un apgalvojumiem.

Aptaujas analīzes rezultāti strukturēti šādi: sākumā aprakstīta izmantotā metodoloģija, apskatīti iespējamie riski un analīzes ierobežojumi, tai seko demogrāfisko rādītāju apkopojums un aptaujas rezultātu analīze. Pārskatu noslēdz secinājumu daļa.

Metodoloģija un riski

Veicot pētījumu tika analizēta projektu vadītāju atbildes uz nosūtītās aptaujas anketas jautājumiem. Anketasjautājumi iekļāva divus demogrāfiskos rādītāju jautājumus, deviņus statistikas jautājumus (trīs slēgtos, sešus – daļēji atvērtus) par projekta vadītāja projektu, vienu piekritības (Likerta) skalas jautājumu, kas sastāvēja no 14 apakšjautājumiem, un diviem atvērtiem jautājumiem par sadarbību ar LZP. Kvantitatīvie dati izmantoti vispārēju tendenču raksturošanai (deskriptīvā statistika). Savukārt

kvalitatīvie dati (respondentu komentāri) sākotnēji tīrīti un analizēti, tos grupējot un saturiski kodējot, veidojot tematiskās kopas, kurās apskatīts sakritīgais un atšķirīgais, lai analizē būtu iespējams piedāvāt gan apkopojošu skatījumu, gan arī izcelt atsevišķus komentārus un ieteikumus. (anketa pieejama 1. pielikumā)

Veiktajai analīzei konstatējami vairāki ierobežojumi un riski. Sākotnēji svarīgi bija pārliecināties, ka saņemtās anketas neveido sistemātiskas novirzes, tas veikts, skatot demogrāfiskos un statistiskos rādītājus, konstatējot un izslēdzot komentāru dublēšanos. Kvalitatīvā analizē vienmēr jāseko līdzi izaicinājumiem, kas saistāmi ar iespējamu subjektīvu skatījumu, pārpratumiem un kādām valodas un kultūras izpratnes neprecizitātēm.

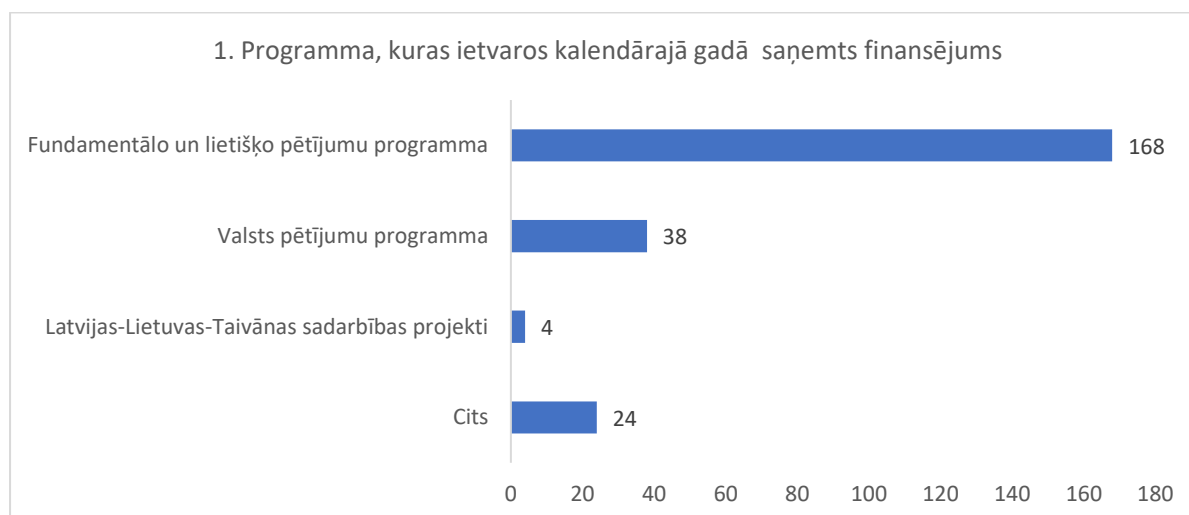
Apkopotais informācijas kopums veido ieskatu LZP projektu iesniegšanas, vērtēšanas un īstenošanas procesa stiprajās un vājajās pusēs, norādot uz iespējamiem attīstības scenārijiem un tālāko virzību. Aptaujas uzbūve ir gana vispārīga, lai varētu secināt, kuri projektu iesniegšanas un īstenošanas aspekti un projektu vadītāju pieredze sadarbībā ar LZP rada neskaidrības, grūtības vai kāda cita veida izaicinājumus, kas jāņem par pamatu turpmāko aptauju mērķētai veikšanai.

Rezultāti

Aptauju kopā aizpildīja 194 respondenti, no tiem 99 vīrieši un 95 sievietes, vidējais respondenta vecums ir 49.7 gadi.

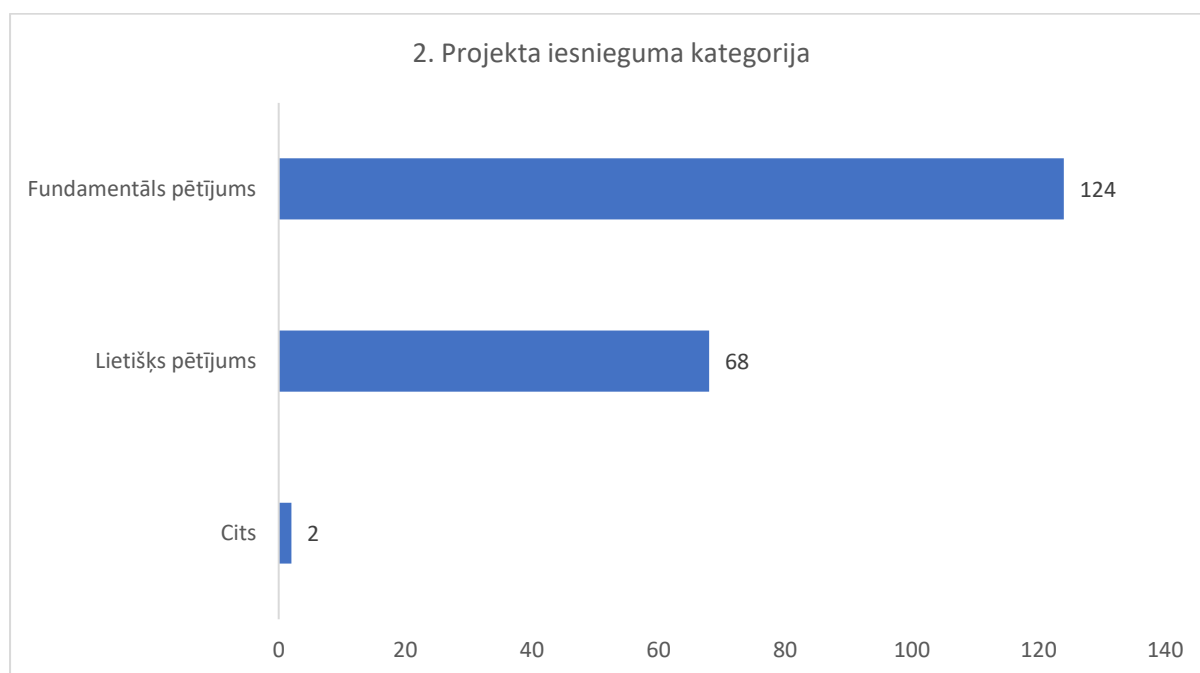
Respondentu skaits	194
Vīrieši	99
Sievietes	95
Vidējais vecums	49.7

Pirmajos četros aptaujas jautājumos tika noskaidrota respondentu līdzšinējā sadarbības forma ar LZP. Pirmajā jautājumā respondenti norādīja programmu, kurā saņemts finansējums kalendārajā (2023) gadā.

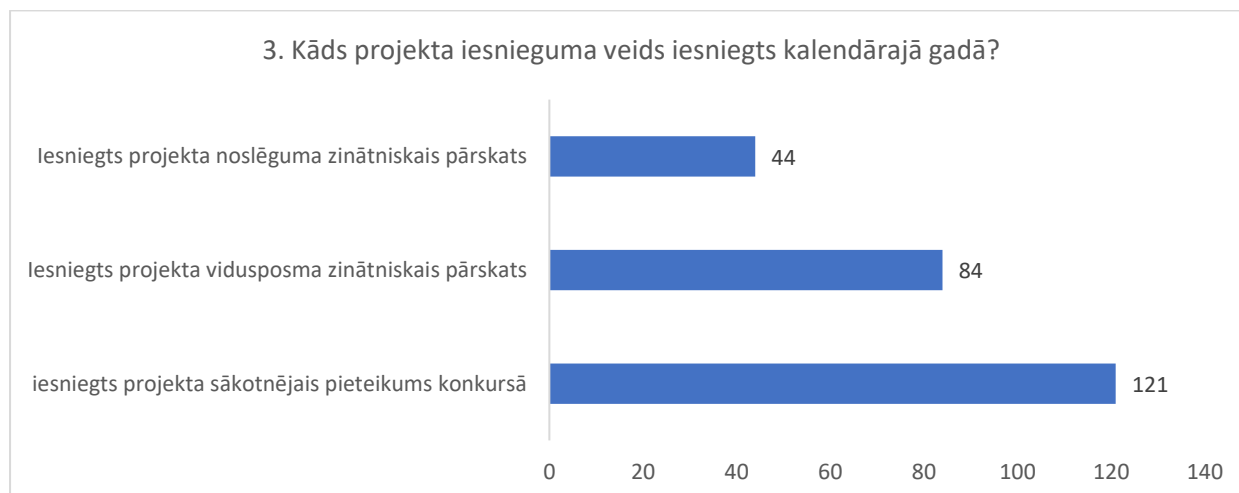
Visbiežāk finansējums saņemts Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmā, kas arī ir nozīmīgākais LZP organizētais projektu konkurss. Tāpat respondentu vadītie pētījumi saņēmuši atbalstu Valsts pētījumu programmas ietvaros un dažādu citu, tostarp, starpvalstu sadarbības projektu konkursos.

Aptaujas otrajā jautājumā respondenti tika aicināti norādīt projekta iesnieguma kategoriju, atzīmējot, vai finansējums saņemts fundamentāla vai lietišķa pētījuma īstenošanai, ar iespēju atzīmēt atbildi "cits" un to paskaidrot (pēc izvēles).

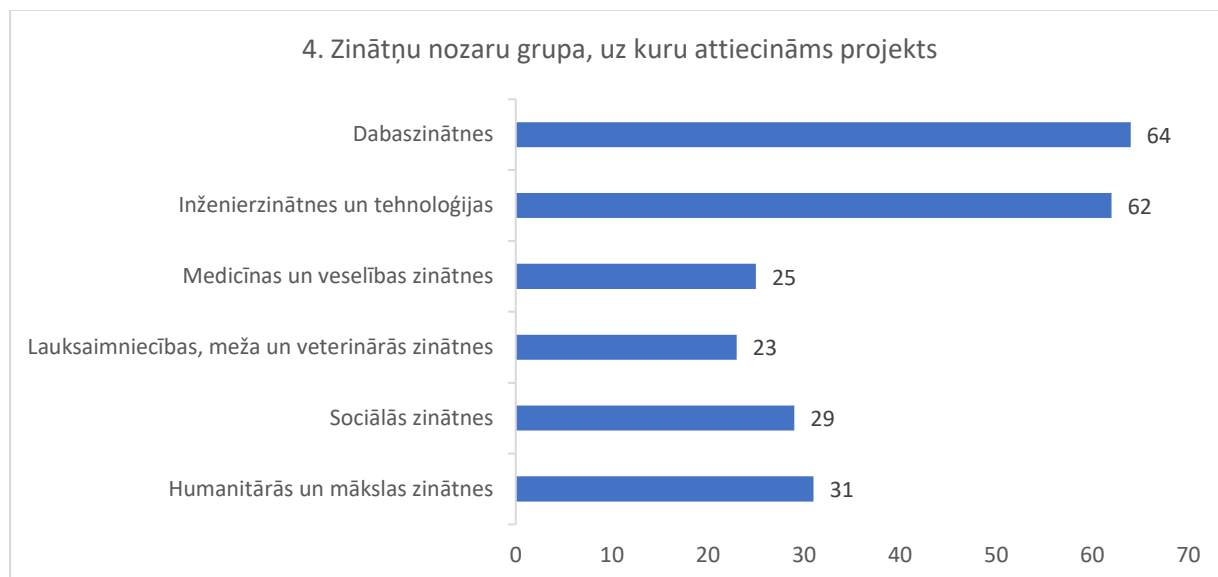
Vairums respondentu īstenojuši vai turpina īstenot fundamentālus pētījumus (124 atbildes), apmēram uz pusi mazāk respondenti īsteno lietišķos pētījumus, bet kategorijā "cits" divi respondenti atzīmējuši, ka īsteno abu kategoriju projektus.

Projektu īstenošanas laikā projekta vadītāji LZP sniedz sākotnējo projekta pieteikumu, un, projekta finansēšanas gadījumā - projekta vidusposma un noslēguma pārskatus. Aptaujas trešajā jautājumā respondenti atzīmējuši, kāda veida pārskatus un/vai pieteikumus viņi snieguši kalendārajā (2023) gadā. Jautājums paredzēja iespēju sniegt vairākas atbildes, kopā saņemtas 249 individuālas atbildes.

Likumsakarīgi, visvairāk iesniegti tieši projektu pieteikumi, projekta vidusposma zinātniskie pārskati iesniegti 84, bet noslēguma pārskati – 44 reizes.

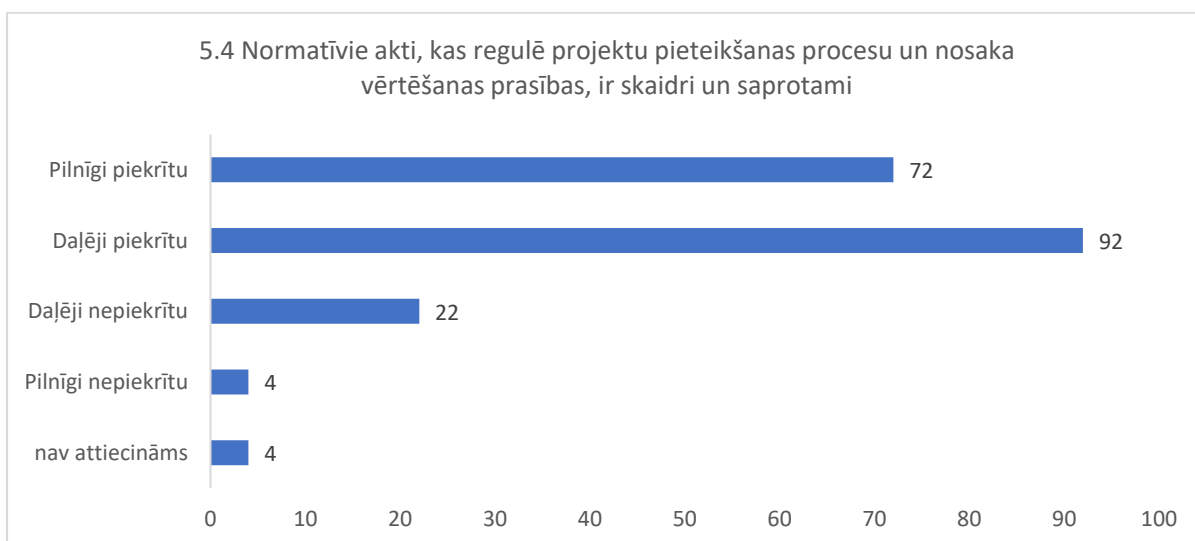
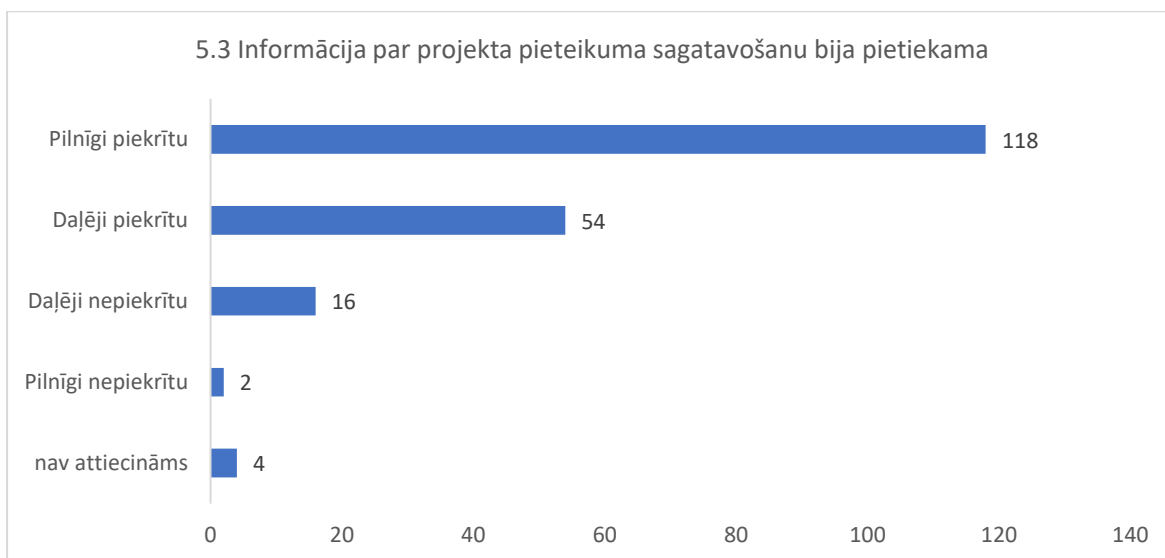
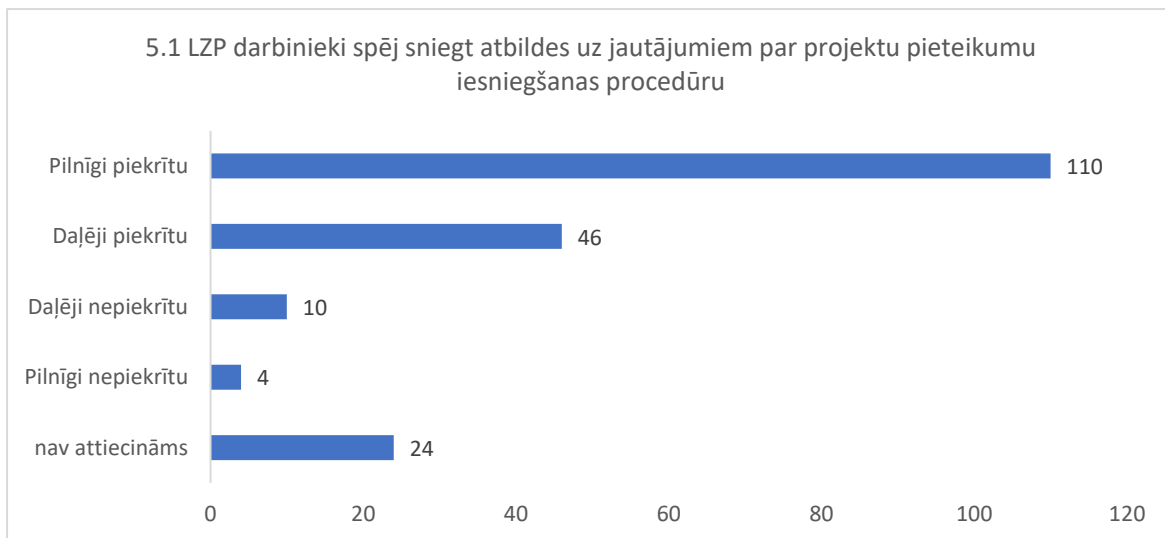
Aptaujas ceturtajā jautājumā respondenti lūgti norādīt zinātņu nozaru grupu, uz kuru attiecināmi viņu projekti. Jautājumam bija iespējams atzīmēt vairākas atbildes, kopā saņemtas 234 individuālas atbildes.

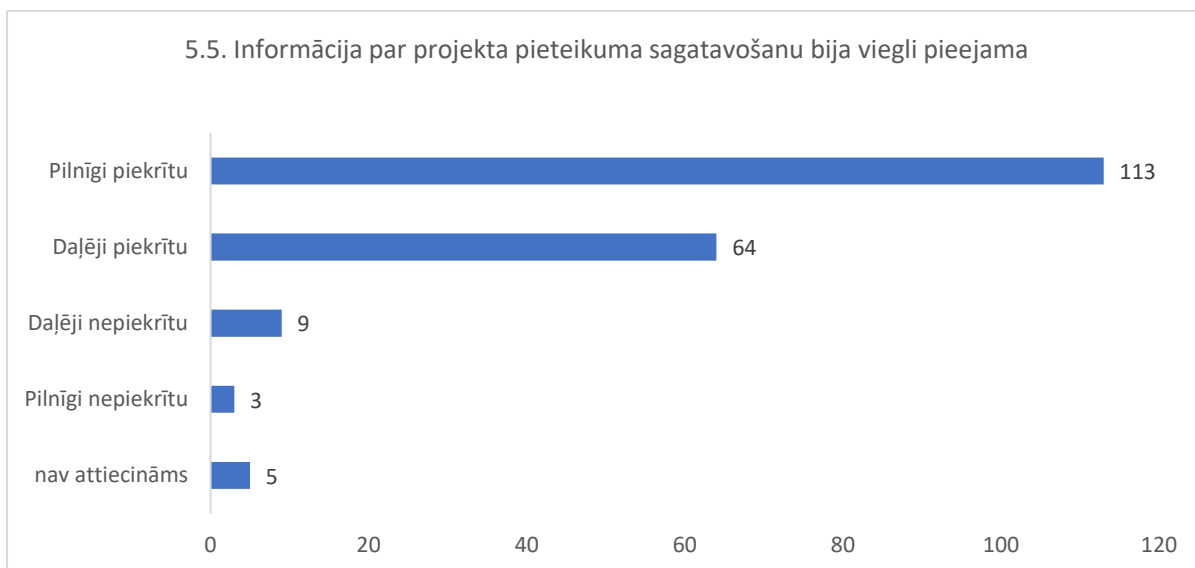

No 194 respondentiem vairums - 158 respondenti, - ir iesnieguši projektus vienā zinātņu nozaru grupā, 33 respondenti – divās, bet četri – trīs zinātņu nozaru grupās. Visvairāk projektu vadītāju īsteno Dabaszinātņu un Inženierzinātņu un tehnoloģiju nozaru grupu projektus, bet vismazāk – Lauksaimniecības, meža un veterināro un Medicīnas un veselības zinātņu grupu projektus.

Piektais aptaujas jautājums ietvēra respondentu atbildes uz 14 apgalvojumiem, ko tika lūgts novērtēt piekritības skalā, izmantojot četras kategorijas: pilnībā piekrītu, daļēji piekrītu, daļēji nepiekrītu, pilnībā nepiekrītu, kā arī paredzēja neatbilstības atbildi (nav attiecināms). Piektā jautājuma apgalvojumos projektu vadītāji tiek aicināti vērtēt savu pieredzi, sadarbojoties ar LZP dažādos projekta iesniegšanas un īstenošanas posmos.

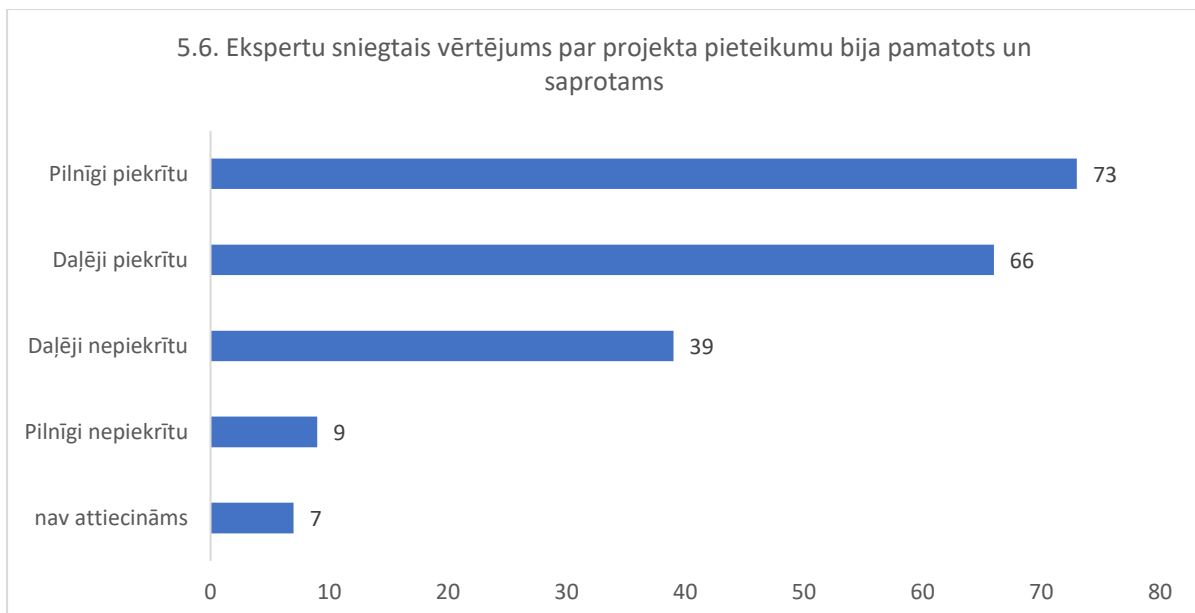
Aptaujas 5.1., 5.3., 5.4., 5.5. jautājums saistīts ar projekta sagatavošanas un iesniegšanas posmu: respondentu pieredzi sadarbībā ar LZP darbiniekiem, informācijas par projektu sagatavošanu pieejamību un to, vai projektu iesniegšanu regulējošie normatīvie akti ir gana saprotami.

5.1. jautājumā respondenti visnotaļ pozitīvi (110 “pilnīgi piekrītu” atbildes) ir vērtējuši LZP darbinieku atsaucību un profesionalitāti projektu sagatavošanas posmā. Tāpat respondenti atzinīgi vērtē informācijas pieejamību par projekta sagatavošanu (5.5. un 5.3. jautājums), saņemtas 113 “pilnīgi piekrītu” atbildes par informācijas pieejamību un 118 “pilnīgi piekrītu” atbildes par informācijas pietiekamību). Savukārt mazāk pozitīvi ir novērtēta normatīvo aktu, kas regulē projektu pieteikšanās procesu, saprotamība (72 “pilnīgi piekrītu”, 92 “daļēji piekrītu” atbildes), kas liecina par nepieciešamību pilnveidot tieši normatīvā ietvara kvalitāti un skaidrošanu zinātniskajai kopienai.

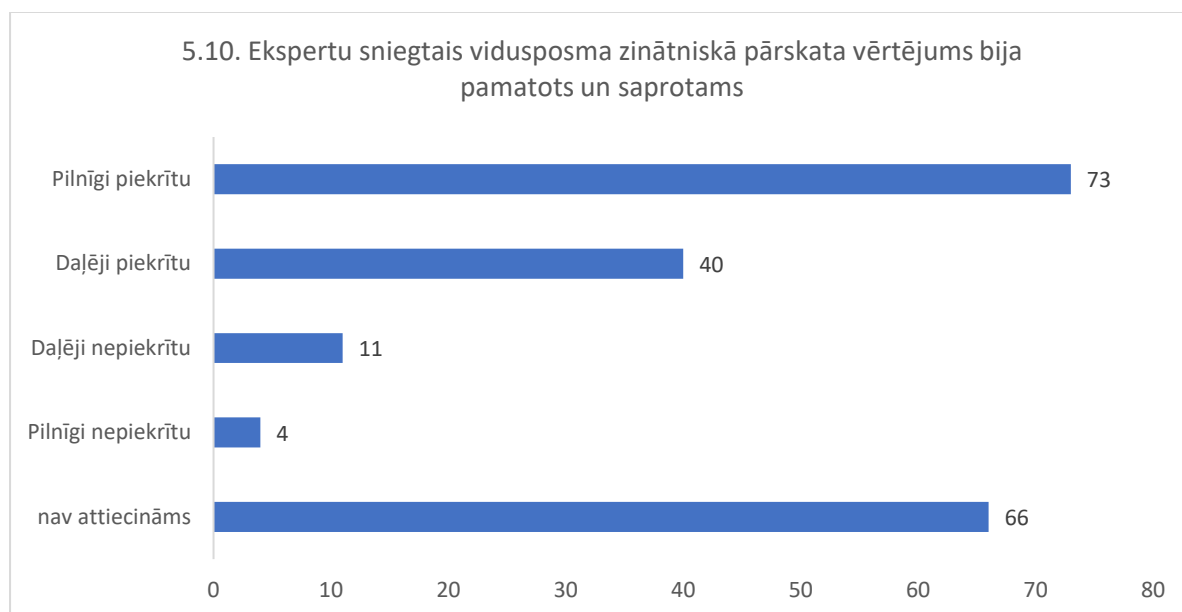
Projektu vērtēšanas process, kas aptver aptaujas 5.6., 5.10. un 5.12. jautājumu, no respondentu puses tiek novērtēts ne tik viennozīmīgi, tomēr joprojām drīzāk pozitīvi.

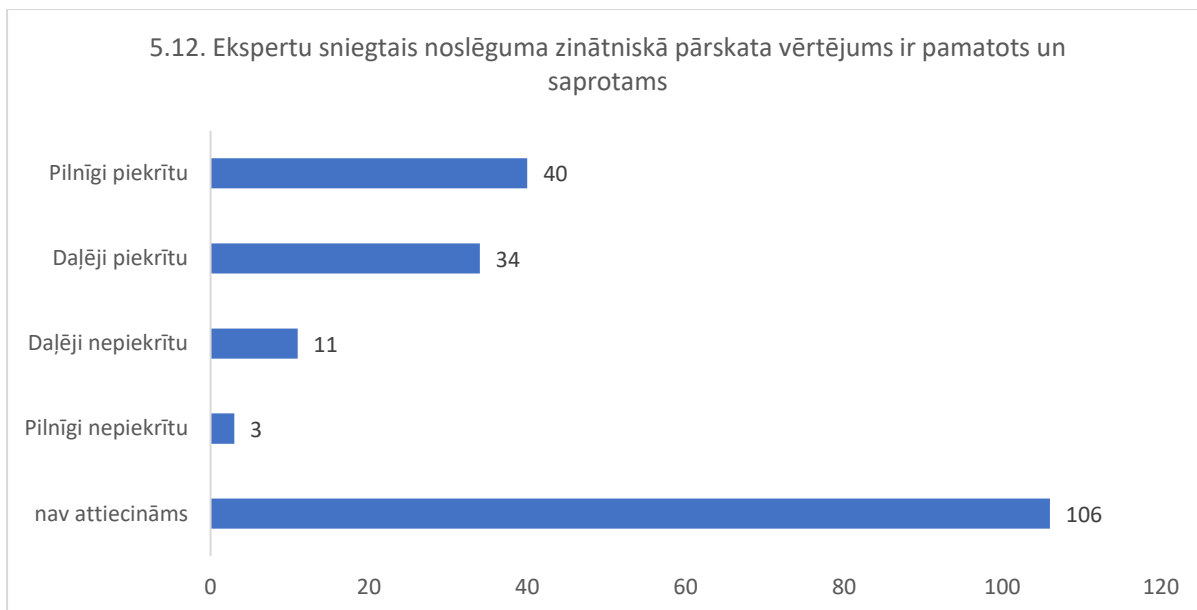

5.6. jautājumā respondenti lūgti novērtēt, vai ekspertu sniegtais vērtējums par projekta iesniegumu (proti, sākotnējo projekta stadiju) bijis pamatots un saprotams. 73 respondenti atbildējuši ar “pilnīgi piekrītu” (37.6 % no visām atbildēm), 66 respondenti atbildējuši ar “daļēji piekrītu” (34 %), 39 - ar “daļēji nepiekrītu” (20.1 %) un deviņi – ar “pilnīgi nepiekrītu” (4.6 %). Rezultāti rāda, ka lai arī vairums respondentu drīzāk uzskata vērtēšanas procesu par atbilstošu un ir sapratuši saņemto zinātnisko projekta izvērtējumu, tomēr LZP jāturpina pilnveidot projektu vērtēšanas sistēmu. Arī aptaujas 6. un 12. jautājuma (skat. zemāk) ietvaros ekspertu zinātniskais vērtējums, izvēlēto ekspertu atbilstība vērtēšanai ir viens no jautājumiem, kas bieži komentēts no respondentu puses.

Respondenti, kas savu projektu ietvaros saņēmuši ārvalstu ekspertu zinātnisko izvērtējumu projekta vidusposma (5.10 jautājums) un noslēguma (5.12. jautājums) pārskatiem, vērtējuši savu pieredzi šajā jautājumā.

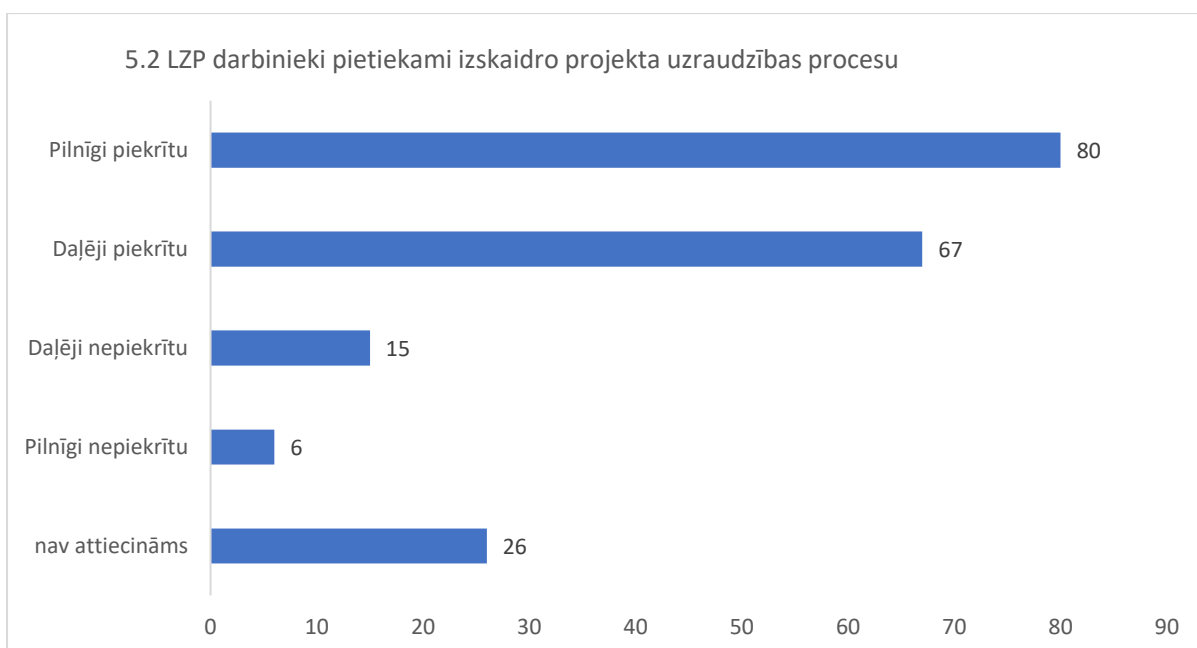

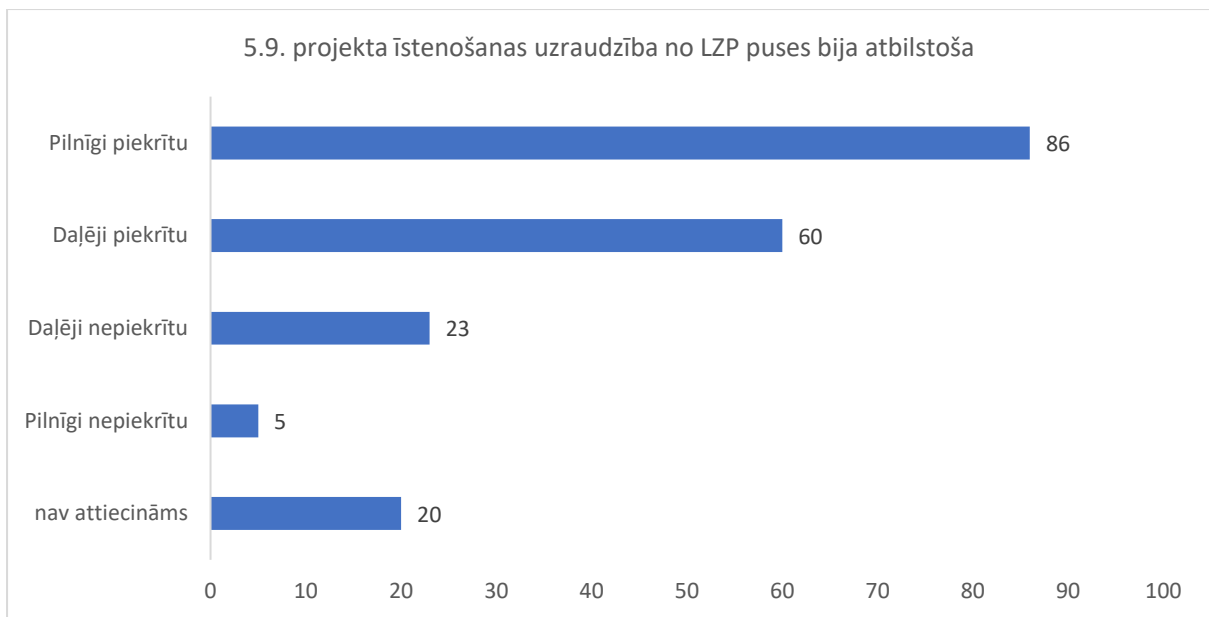
No visiem respondentiem vidusposma vērtējumus saņēmuši 128 respondenti. No tiem 73 atzīmējuši, ka ekspertu vērtējums bijis pilnībā pamatots un saprotams (57% no atbilstīgajiem), 40 respondenti daļēji piekrīt (31.3% no atbilstīgajiem), savukārt 11 respondenti (8.6%) daļēji, bet četri (3.1%) pilnīgi nepiekrīt tam, ka ekspertu vērtējums bijis pamatots un saprotams. Tātad nedaudz vairāk kā 10 % saskārušies ar drīzāk negatīvu pieredzi šajā projektu īstenošanas posmā.

No visiem respondentiem projektu noslēguma pārskata vērtējumus saņēmuši 88 respondenti. 40 respondenti (45.5. %) uzskata, ka noslēguma pārskata zinātniskais vērtējums bijis pilnībā pamatots un saprotams, 34 (38.6 %) atbildējuši daļēji piekritīgi, savukārt 11 (12.5%) daļēji nepiekritīgi, bet 3 (3.4 %) – pilnīgi nepiekritīgi.

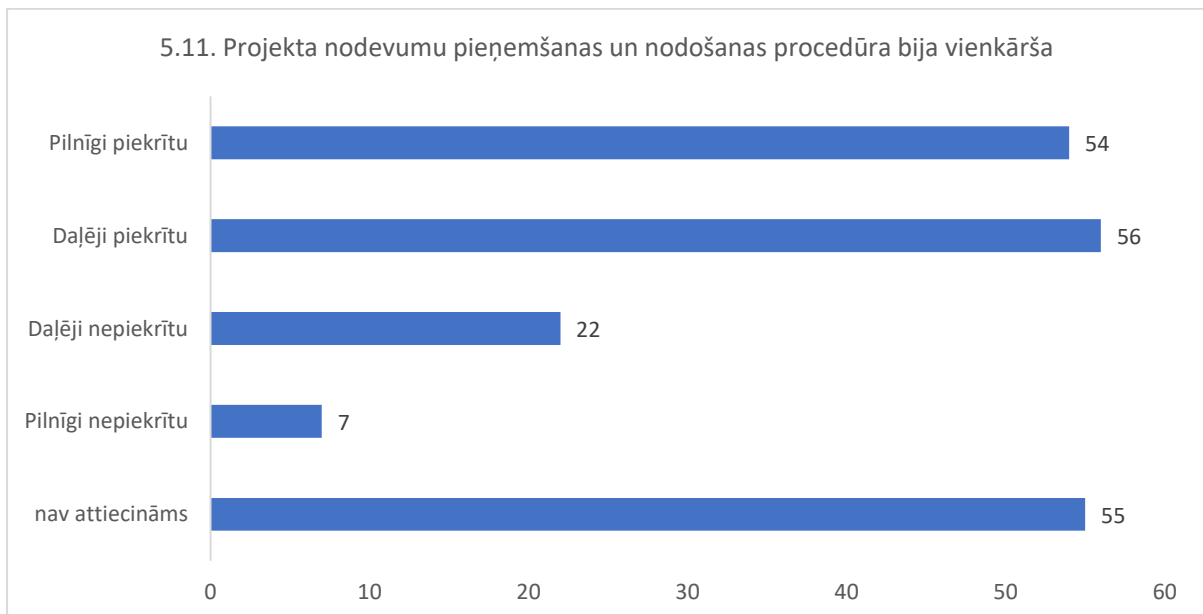
Aptaujas 5.2., 5.9. un 5.11. jautājumā respondenti aicināti vērtēt savu pieredzi projekta uzraudzības posmā.

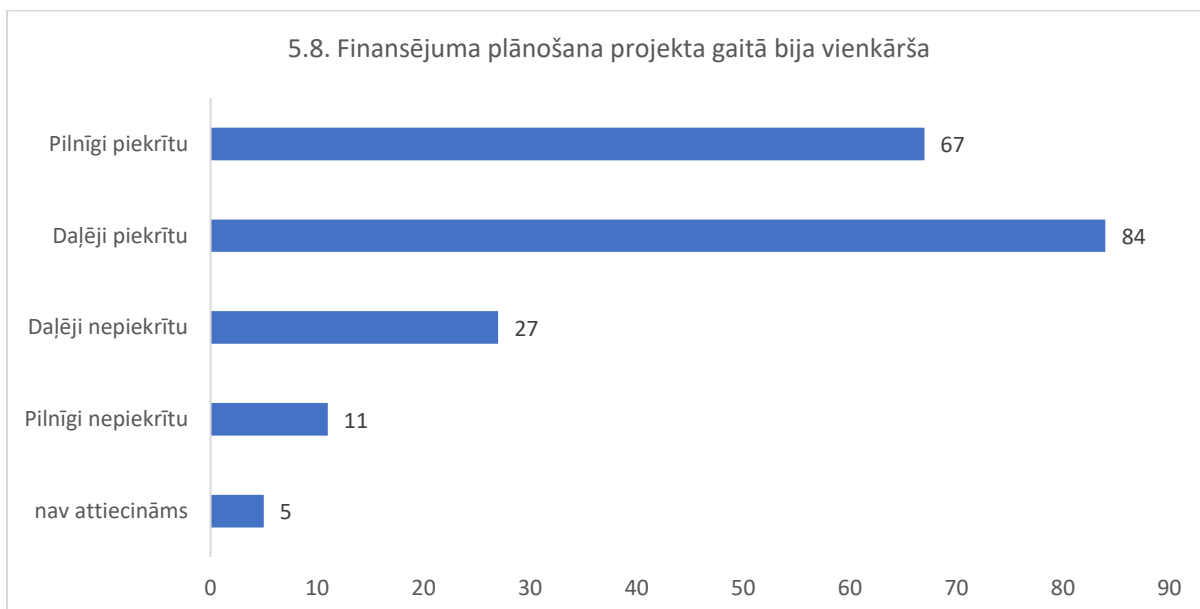
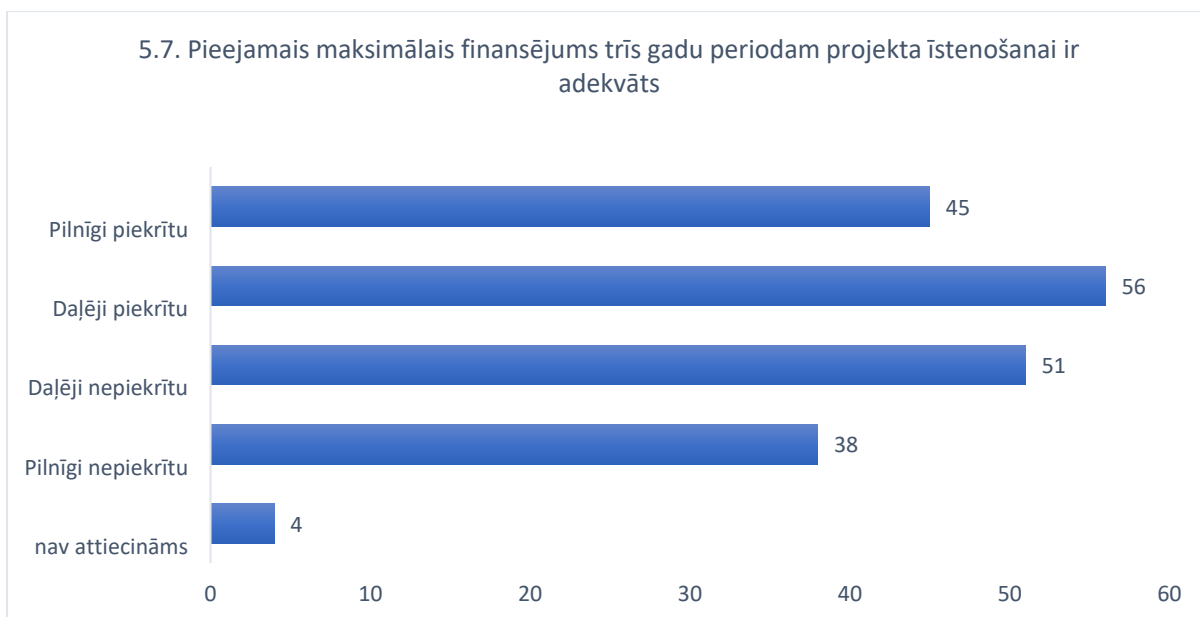
Arī šajā aspektā pilnīga piekritība un daļēja piekritība sadalījusies līdzīgi, kas nozīmē, ka LZP darbinieki gana labi un profesionāli veic šo uzdevumu, un komunikācija ar projektu īstenotājiem vērtēta pozitīvi, tomēr būtu nepieciešama detalizētāka aptauja par tieši šo projektu īstenošanas posmu.

5.11. jautājumā respondenti vērtējuši projekta nodevumu pieņemšanas un nodošanas procedūru.

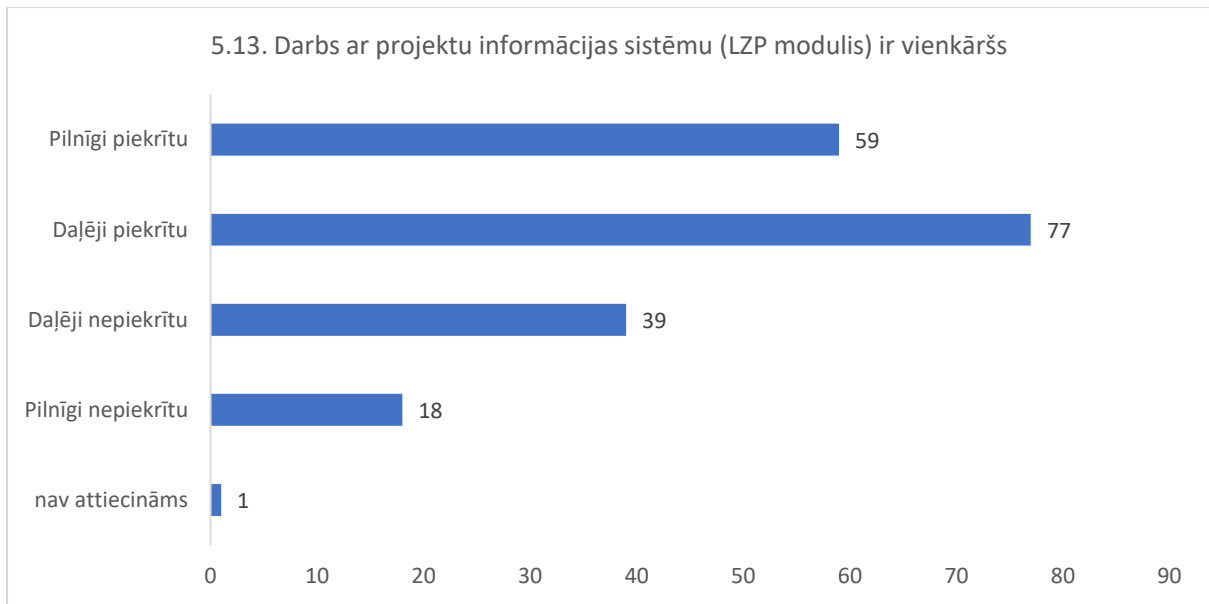
Analizējot šo aptaujas jautājumu, jāsecina, ka procedūru nepieciešams uzlabot, jo te atbildes “daļēji piekrītu” un “daļēji nepiekrītu” kopsumma ir lielāka par “pilnīgi piekrītu” atbilžu skaitu, proti, daļēja piekritība prevalē. Projektu uzraudzība kopumā skatāma kā viens no vismazāk pozitīvi vērtētiem projektu iesniegšanas un īstenošanas posmiem.

Aptaujas 5.7. un 5.8. jautājums vērsts uz projektam piešķirtā finansējuma apjomu un tā plānošanas gaitu.

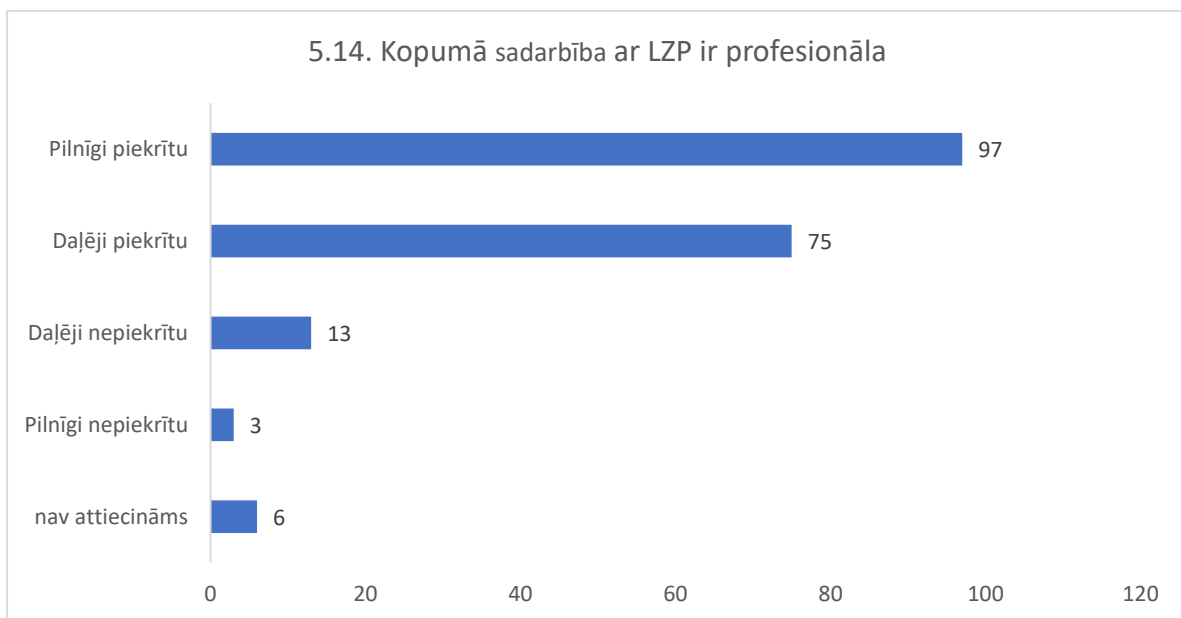
Šobrīd FLPP konkursos katram projektam pieejamais kopējais ir finansējums ir 300 000 *eiro* trīs gadu periodam, kuru parasti izlieto proporcionāli līdzīgās daļās (100 000 *eiro*) viena kalendārā gada ietvaros. Vērtējot projektam kopējā finansējuma apjoma atbilstību, tikai nedaudz vairāk nekā puse respondentu atzīmējuši, ka projektam pieejamais finansējuma apjoms trīs gadu periodam ir adekvāts - 101 respondents norādījis piekritīgu vērtējumu, bet 89 – drīzāk vai pilnīgi nepiekritīgu. Finansējuma plānošana gada ietvaros, kas saistīta gan ar pieejamā finansējuma sadalījumu, gan arī iespējām to izlietot atbilstoši katra projekta vajadzībām, vērtēta pozitīvāk, 151 respondentam sniedzot drīzāk piekritīgu, bet 38 respondentiem - drīzāk nepiekritīgu pieredzes vērtējumu.

Aptaujas 5.13. jautājumā respondenti lūgti novērtēt savu pieredzi darbā ar projektu iesniegšanas elektronisko sistēmu (LZP moduli).

Rezultāti parāda, ka informācijas sistēmas lietošana ne vienmēr ir vienkārša, no 193 atbildēm 59 (30.6 % no atbilstīgiem) respondenti atbildējuši, ka darbs ar sistēmu bijis vienkāršs, savukārt saņemtas 77 atbildes “daļēji piekrītu” (39.9%), 39 atbildes “daļēji nepiekrītu” (20.2%), bet 18 atbildes – “pilnīgi nepiekrītu” (9.3%), tātad mazāk kā trešdaļai respondentu darbs ar informāciju sistēmu nav sagādājis nekādus izaicinājumus un/vai problēmas. Arī sestā aptaujas jautājuma ietvaros respondenti komentējuši par grūtībām darbā ar elektronisko projektu iesniegšanas sistēmu (skat. zemāk).

Aptaujas 5.14. jautājumā respondenti aicināti kopumā novērtēt savu pieredi sadarbībā ar LZP.

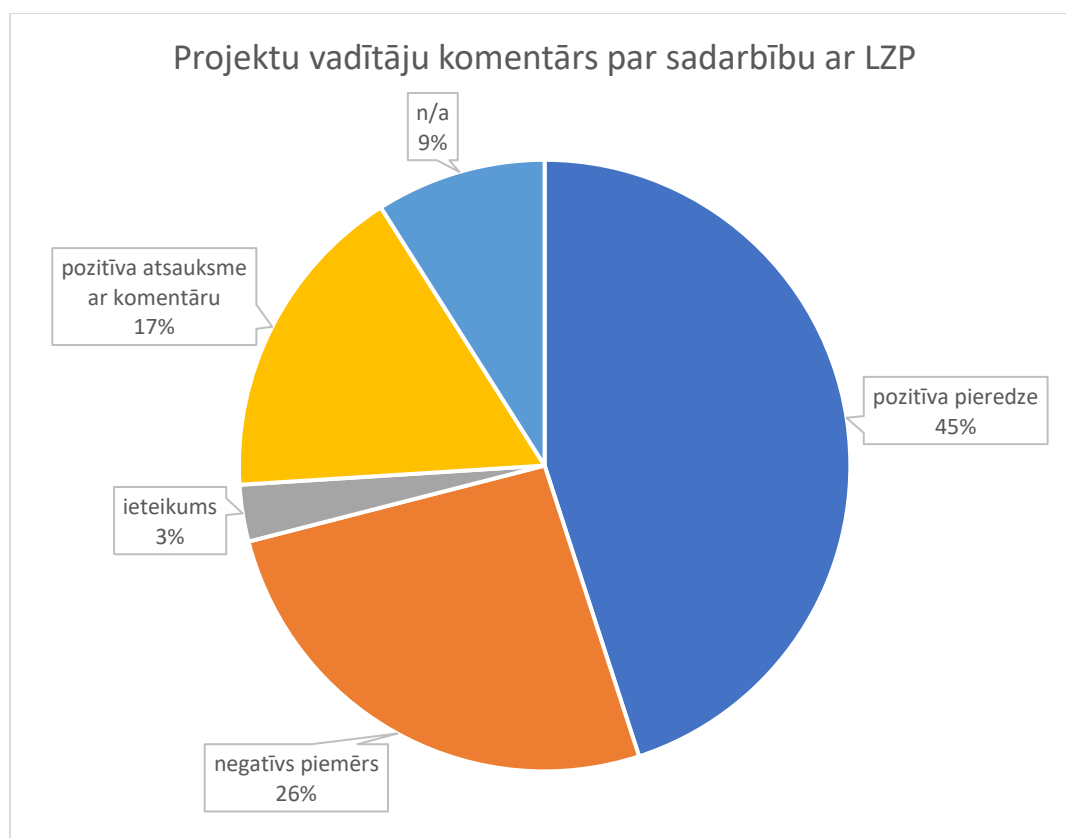

Varam secināt, kā kopumā respondentu pieredze sadarbībā ar LZP bijusi pozitīva. Augstāk novērtēti tādi aspekti kā projektu iesniegšanas laikā saņemtais atbalsts no LZP darbiniekiem kā arī informācijas par projektu norisi un nosacījumiem pieejamība, savukārt zemāk novērtēta projektu iesniegšanu regulējošo normatīvo aktu kvalitāte un saprotamība, projektu īstenošanai pieejamais finansējuma

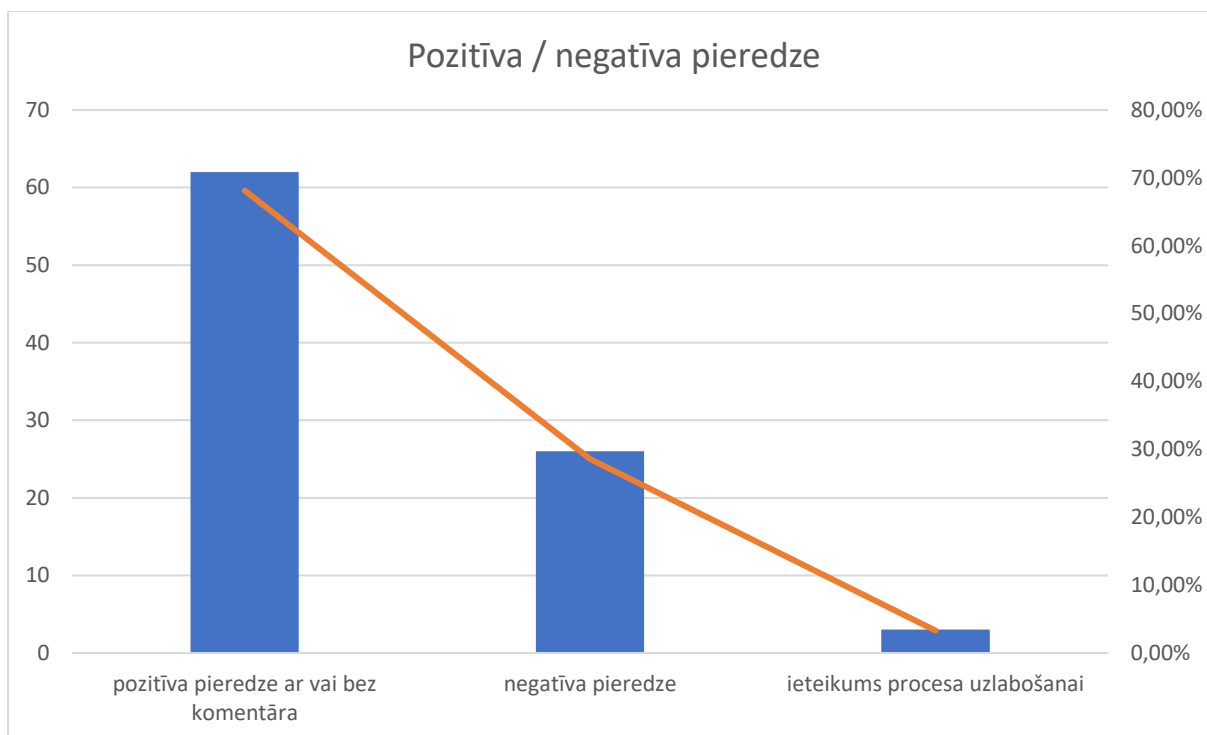
apjoms un tā plānošana, projektu nodevumu pieņemšanas un nodošanas procedūra, kā arī darbs elektroniskajā projektu iesniegšanas sistēmā.

Sestais aptaujas jautājums bija atvērtais jautājums, aicinot projektu vadītājus sniegt komentārus par savu pieredzi sadarbībā ar LZP. Lai arī atbilde uz jautājumu nebija obligāta, tomēr kopā tika saņemti 100 komentāri. Tie analizēti izmantojot kvalitatīvo pieeju, sākotnēji tos sadalot piecās grupās, kas konstatētas datu analīzes ietvaros:

- 1) pozitīvi komentāri par sadarbību ar LZP bez konkrētiem ieteikumiem (45 komentāri);
- 2) negatīvi komentāri, negatīvas pieredzes apraksts (26 komentāri);
- 3) ieteikumi procesa vai sadarbības uzlabošanai (3 komentāri);
- 4) pozitīvas atsauksmes par sadarbību, kas papildinātas ar komentāru par kādu negatīvu pieredzes aspektu (17 komentāri);
- 5) neanalizējami komentāri, kas nesatur informāciju, kas uzskatāma par vērtējumu (9 komentāri).

No visām atbildēm, kas ir ar vērtējumu vai ieteikumu (91 atbilde), 62 atbildēs sadarbība ar LZP vērtēta pozitīvi.

Projektu vadītāji lielākoties pozitīvi vērtē sadarbību ar LZP. Tiek atzīmēts, ka LZP nodrošina pietiekami daudz informācijas par projektu konkursu norisi gan savā mājaslapā un LZP sociālajos kontos, gan arī organizējot seminārus par konkursu norisi, kuros piedalās gan LZP darbinieki, stāstot par konkursu izmaiņām, gan arī zinātnieki, kas dalās ar saviem pieredzes stāstiem LZP finansētu projektu īstenošanā.

Tāpat respondentu pieredzē LZP darbinieki ir kompetenti un sniedz atbildes uz jautājumiem par kādām neskaidrībām, atzīmējot, ka LZP darbinieki ir atbalstoši un pretimnākoši, informācija tiek sniegta savlaicīgi un tiek piedāvāti dažādi problēmu risinājumi.

No saņemtajām atbildēm tikai 26 komentāri apraksta kādu neveiksmīgu pieredzi projektu īstenošanas procesā, kas lielākoties nav saistīta ar LZP darbību, bet ārējiem faktoriem, kas radījuši grūtības vai neizpratni no projektu īstenošanas puses. Projektu vadītāji komentējuši par grūtībām darbā ar projektu iesniegšanas elektronisko sistēmu NZDIS (LZP moduli) projektu vērtēšanas un uzraudzības procesa iespējamu uzlabošanu, projektu iesniegšanai veltīto laiku.

Vairākos komentāros izteikta neapmierinātība ar elektroniskās projektu iesniegšanas sistēmas darbību. Respondenti saskārušies ar tehniskām grūtībām dokumentu iesniegšanā, labošanā vai neērtu atskaišu aizpildīšanas procesu, turklāt nav saņēmuši pietiekamu tehnisko atbalstu, lai šīs problēmas atrisinātu. Projektu vadītāji arī vēlētos saņemt ziņu par vērtējuma iesniegšanu, tomēr šī brīža elektroniskā sistēma šādu iespēju neparedz.

Vairāki respondenti negatīvi atsaucas par projektu vērtēšanas procesu, rakstot, ka tas nav gana caurspīdīgs, kā arī ne vienmēr tiek gūta pārlicība par vērtētāja kompetenci konkrētajam projektam piekritīgajā nozarē. Tāpat vairākiem respondentiem radies priekšstats par nepietiekamu vadlīniju ievērošanu ekspertu darbā, rakstot par nesakrītībām vērtējumos un arī konsolidētā vērtējuma veidošanā (tiek aprakstīts gadījums, kad divu pretrunīgu viedokļu apkopojums nav radījis pārlicību par gana kvalitatīvu diskusiju vērtējošo ekspertu starpā). Ne vienmēr projekta vērtējums un tā

izteiksme punktos šķiet atbilstīga. Tāpat tiek ieteikts samazināt projektu vērtēšanas "soli" (šobrīd 0.5), ņemot vērā lielo projektu skaitu un sīvo konkurenci.

Vairākos komentāros tiek atzīmēts nepietiekamais laiks projekta iesniegšanai, tāpat arī ekspertu konsolidēto vērtējumu (vidusposma un noslēguma pārskatu) nepamatota kavēšanās. Tomēr ar laika ierobežojumiem saistīti drīzāk atsevišķi komentāri, tātad var secināt, ka šī brīža FLPP konkursu grafiks, kas tika pielāgots gada griezumā, ņemot vērā projektu iesniedzēju ieteikumus, un projektu iesniegšanai atvēlētais laiks kopumā ir optimāls un nerada īpašus sarežģījumus projektu iesniedzējiem.

Tieši projektu uzraudzības process komentēts visvairāk, kādam respondentam atzīmējot, ka tam būtu nepieciešams veltīt atsevišķu aptauju. Respondenti runā gan par grūti saprotamiem un pretrunīgiem likumiem, kas saistīti ar projektu īstenošanu (piemēram, iepirkumu process, minimālās atlīdzības izmaiņas valstī), atzīmējot, ka šie nav LZP kontrolē esoši jautājumi, turklāt uzteicot darbinieku gana elastīgo un izpalīdzīgo attieksmi. Tāpat respondenti atzīmē pārāk ierobežojošus noteikumus, piemēram, vienādu finansējuma izlietojuma apjomu katram no trim FLPP konkursā atbalstīta projekta gadiem. Uzraudzības vadlīnijas ne vienmēr ir skaidras un projektu vadītājiem saprotamas, kā arī komunikācija, lai arī tiek vērtēta pozitīvi, tomēr varētu būt paredzamāka un personiskāka. Tāpat ne vienmēr ir skaidra un saprotama informācija par nodevumiem un izmaksām, kas pieļaujamas projekta ietvaros.

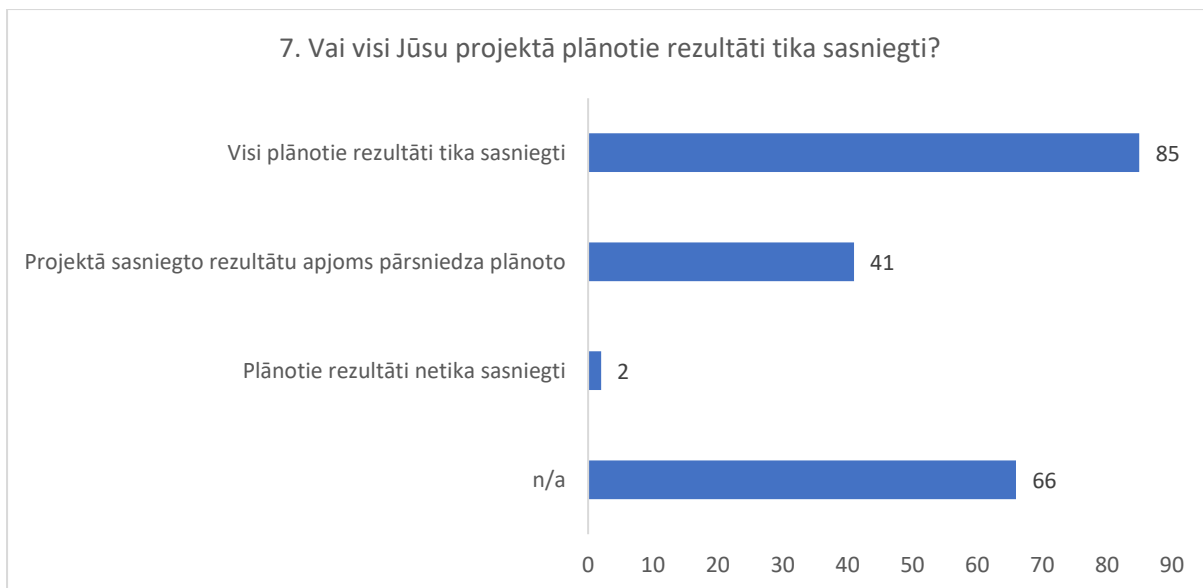
Dažos komentāros respondenti atzīmē, ka informācija LZP mājaslapā ir grūti atrodamā. Tāpat būtu vēlama informācija par konkrētām darbinieku atbildības jomām un skaidrākām norādēm, pie kura darbinieka būtu jāvērsas ar dažādiem jautājumiem. LZP tiek aicināta sniegt vairāk informācijas, piemēram, organizēt skaidrojošus seminārus, par projekta tālāko īstenošanas gaitu, ne tikai projektu iesniegšanu konkursā. Respondenti vēlētos saņemt vairāk pozitīvu un uz sadarbību vērstu komunikāciju, mazāk – iespējamo pārkāpumu skaidrojumu. Respondenti aicina LZP vairāk komunicēt un organizēt diskusijas, kas varētu kopumā veicināt zinātnes nozares attīstību un labvēlīgas vides uzturēšanu Latvijā.

Respondenti arī atzīmē, ka novērojama projekta iesniegšanas un uzraudzības procesa "bikrokratizācija" (nesniedzot sīkāku skaidrojumu vai konkurētus piemērus), tomēr vairāki no viņiem arī piebilst, ka, salīdzinot ar citām institūcijām, LZP novērojama tendence turēties pretim pārļiekai procesu sarežģīšanai. Respondenti novērojuši, ka vairākos iesniegtā projekta dokumentācijas pielikumos tiek lūgta viena un tā pati informācija, tāpat ne vienmēr tiek pietiekami skaidrots, kādam nolūkam informācija nepieciešama. Vairāki ieteikumi saistīti ar rezultātu un nodevumu skaidrāku definēšanu un lielāku vispārējo noteikumu konsekveni un pastāvību, kas var nodrošināt paredzamu vidi projektu iesniedzējiem un īstenotājiem.

Respondenti arī aprakstījuši vairākas individuālas pieredzes, kas radušās saistībā ar kādu konkrētu projektu vai konkursu. Tomēr liela daļa respondentu pozitīvi vērtē sadarbību ar LZP darbiniekiem, atzīmējot biežu darbinieku maiņu, kas apgrūtina saziņas un sadarbības procesu, tomēr kopumā savlaicīgi gūstot nepieciešamo atbalstu.

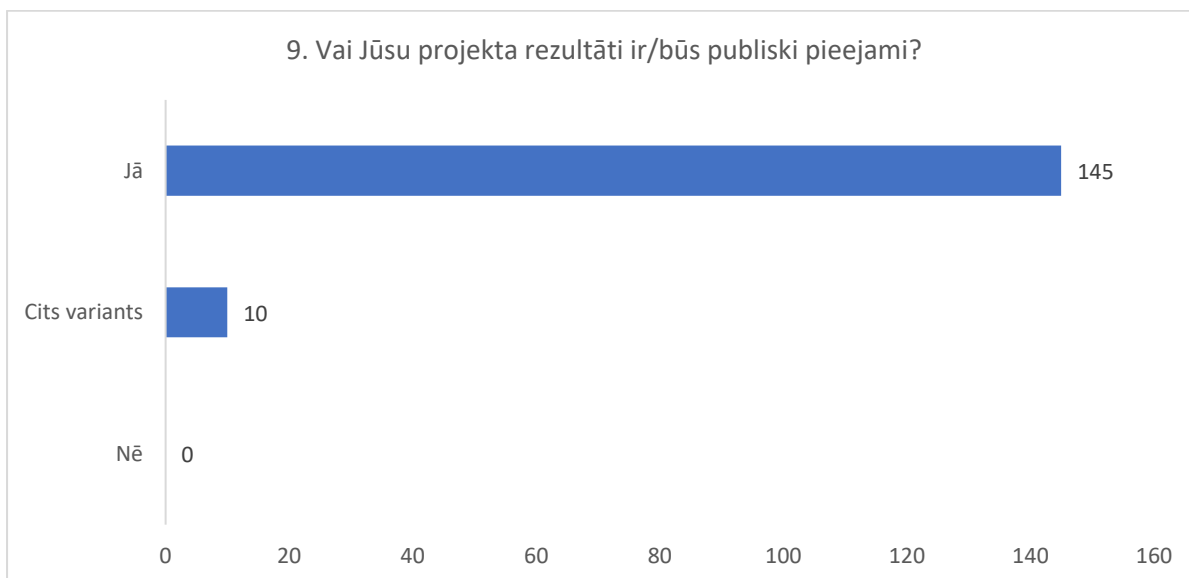
Aptaujas septītajā jautājumā respondentiem tika lūgts novērtēt, vai visi viņu projekta rezultāti tika sasniegti, savukārt astotais jautājums bija papildinošs septītajam, aicinot respondentus skaidrot iespējamus iemeslus projektu rezultātu nesasniedzšanai.

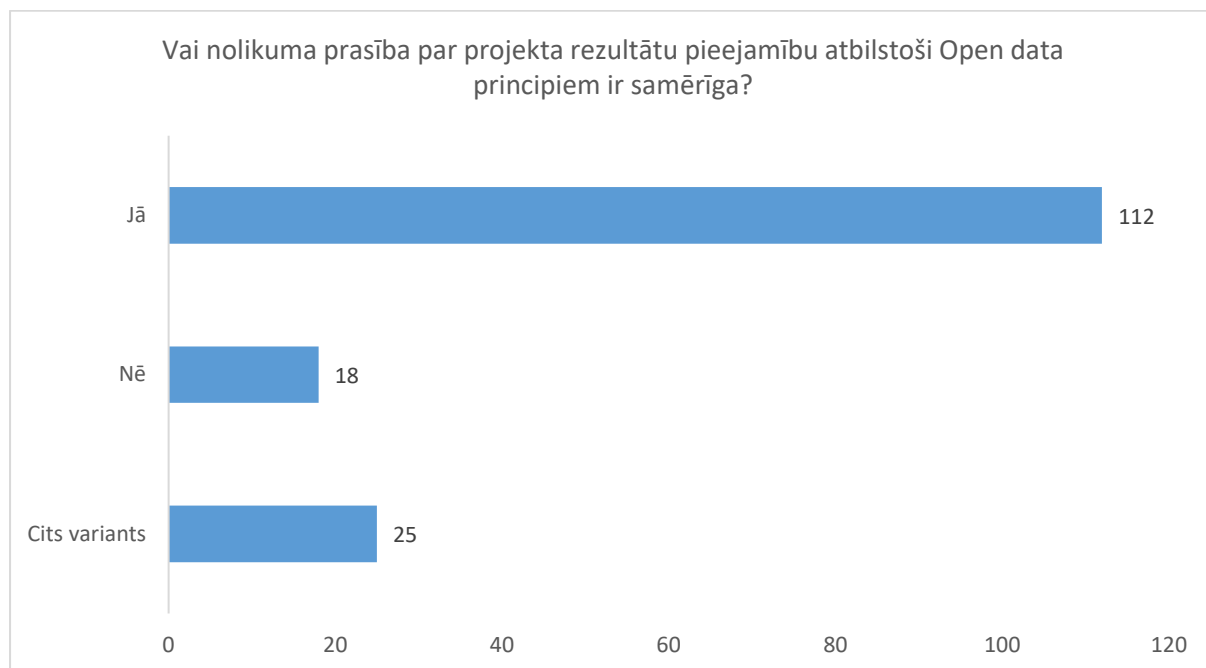
Jautājums bija neattiecināms uz 66 respondentu pieredzi, jo viņu projekti vēl nav noslēgušies, un atbildes skatāmas 128 respondentu pieredzes kopsummā. Lielākoties projektu rezultāti ir tikuši sasniegti, bet 41 respondents atzīmējis, ka rezultāti pat pārsnieguši pieteikumā plānoto. Skaidrojot rezultātu nesasniedzšanu, saņemti trīs komentāri, no kuriem vienā vērsta uzmanība uz laika nobīdi projekta īstenošanā tā dalībnieku veselības dēļ, savukārt divos citos komentāros minētas veselības problēmas un atšķirīgu viedokļu sadursme projekta komandas iekšienē kā iemesli projekta rezultātu nesasniedzšanai.

Aptaujas 9. jautājumā respondenti atbildēja par projekta rezultātu publisku pieejamību, apstiprinošai un noliedzošai atbildei papildus tika dota iespēja atzīmēt atbildi "cits variants" un sniegt tai skaidrojumu.

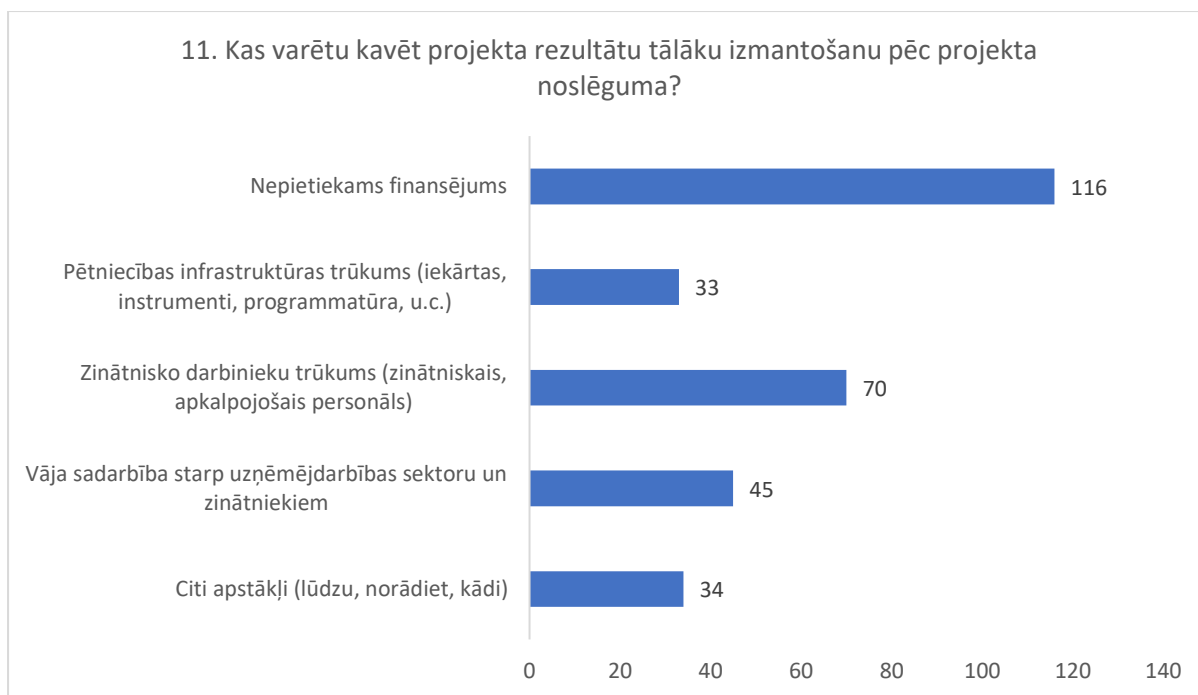
Kā rāda respondentu atbildes, vairumā gadījumu rezultāti ir vai būs publiski pieejami. Skaidrojot daļējas projektu rezultātu publiskošanas prakses, respondenti atzīmējuši, ka projekta ietvaros tapušas gan brīvpieejas publikācijas, gan arī tādas, kuras pieejamas abonēšanas gadījumā, kā arī daļēja pieejamība attiecināma uz rezultātiem, kas tālāk nodoti industrijas pārstāvjiem komercializēšanai vai prototipu licencēšanai.

Aptaujas 10. jautājumā projektu vadītāji tika lūgti novērtēt konkursu nolikuma prasību par projektu rezultātu pieejamību atbilstoši *Open data* (atvērto datu) principiem.

Respondenti lielākoties uzskata šo pieeju par samērīgu, tomēr komentāros var konstatēt vairākus aspektus, kas būtu ievēribas vērti, veidojot tālāko LZP Atvērto datu politiku, piemēram, būtu nepieciešams savlaicīgi informēt projektu iesniedzējus gan par prasībām, gan no viņu puses nepieciešamajām darbībām, tāpat, lai arī respondenti atzīst, ka publiskā finansējuma ietvaros projektu rezultātiem būtu svarīgi būt pieejamiem, tomēr viņus uztrauc papildus finansiālais slogs, ko uzliek šāds rezultātu nodrošinājums, tādēļ būtu nepieciešams paredzēt atsevišķu finansējuma daļu tieši atvērto datu prasības ievērošanai. Tāpat vairākos komentāros atzīmēts, ka brīvpieejas prasība nav viennozīmīgi vērtējama atšķirīgu pētījumu un projektu tēmu kontekstā.

Aptaujas 11. jautājumā respondentiem tika jautāts par to, kas varētu kavēt projekta rezultātu pielietošanu pēc projekta noslēguma - tika dota iespēja izvēlēties vienu vai vairākus no četriem iespējamiem iemesliem, vai arī atbildēt "cits", sniedzot papildu komentāru. Kopā tika saņemtas 298 atsevišķas atbildes un 29 komentāri.

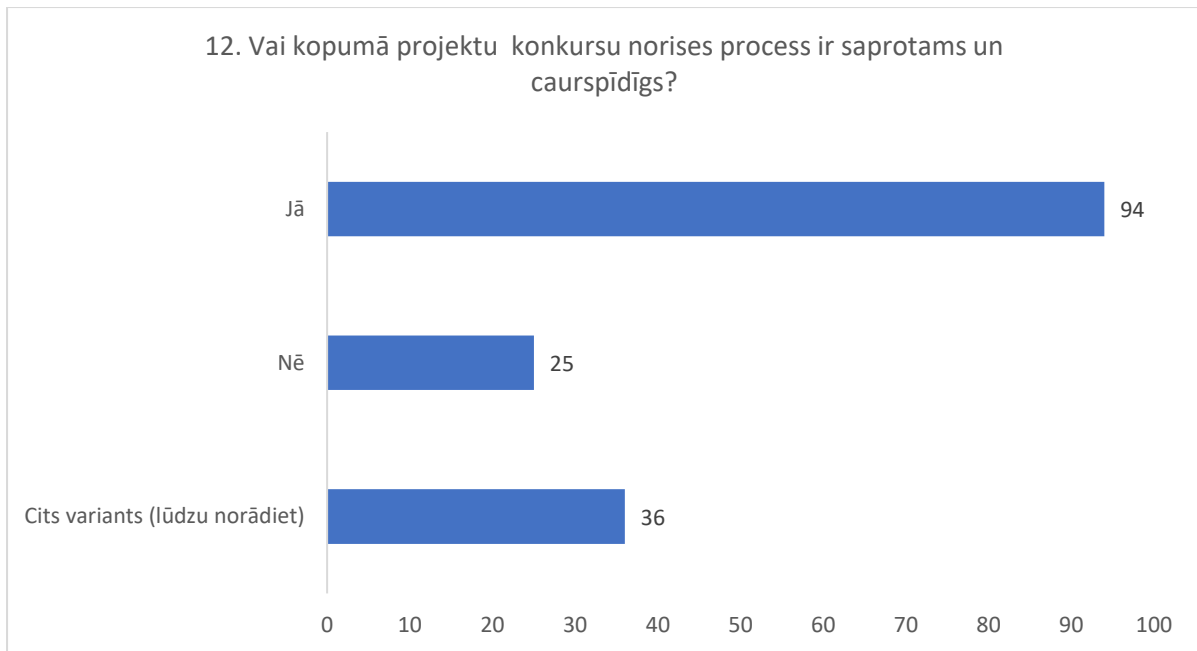

Projektu rezultātu ilgtspēja un pielietojamība pēc konkursa noslēguma ir būtisks zinātnes jomas, sociāli ekonomiskās situācijas un kopējās valsts attīstības rādītājs, tādēļ projektu īstenotāju redzējums par iespējamiem šķēršļiem projektu rezultātu tālākā pielietošanā var sniegt nozīmīgu ieskatu problēmu, izaicinājumu identificēšanā un mazināšanā.

Respondenti 116 reizes atzīmējuši atbildi par nepietiekamu finansējumu, lai varētu nodrošināt projektu rezultātu ilgtspēju un lietojamību pēc projekta noslēguma. Arī komentāros tieši nepietiekamais finansējums parādās kā biežāk pieminētais šķērslis, lielākoties tieši pētniecības nodrošināšanas aspektā. Respondenti atzīmē gan nepietiekamu finansējumu zinātniskajam personālam starpprojektu periodā, kas sasaucas ar jautājuma izvēli “zinātnisko darbinieku trūkums”, proti, zinātnes bāzes finansējums nav pietiekams, lai varētu uzturēt un nodrošināt projektu rezultātu ilgtspēju. Respondentu komentāros parādās “no projekta uz projektu” pieeja pētījumu veikšanai un finanšu plānošanai, ko rada nepietiekamais zinātnes bāzes finansējums. Bāzes finansējuma nepietiekamība un “atkarība” no projektu konkursos saņemtā finansējuma pieprasa pētījuma tēmu un virziena maiņu, tādējādi mazinot iepriekšējo projektu ietvaros iegūto rezultātu pielietojamību un ilgtspēju.

Respondentu komentāros arī minēti tādi iemesli kā politisko, rīcībpolitikas un sadarbības ar pārvaldi faktoru ietekme uz projektu rezultātu pielietojamību, nepietiekama industrijas, tostarp ārvalstu investoru, piesaiste un ieinteresētība, sabiedrības neinteresētība zinātnes attīstībā, kā arī citi ārēji apstākļi, kas var kavēt rezultātu pielietošanu un projekta pētījuma tālāku attīstību.

Aptaujas 12. jautājumā respondenti tika aicināti novērtēt konkursa norises procesu LZP. Respondentiem tika dota iespēja atbildēt ar “jā”, “nē” vai “cits variants”, aicinot skaidrot šo izvēli.

Analizējot respondentu komentārus var secināt, ka pati projekta norise, LZP sniegtais administratīvais un informatīvais atbalsts ir pietiekams un tiek pozitīvi vērtēts no projektu īstenotāju puses. Respondentu pieredzē pozitīvāk vērtēta tieši FLPP konkursu norise, savukārt VPP konkursi atzīmēti kā mazāk caurspīdīgi un saprotami.

Vairums respondentu iebilžu saistītas ar projektu vērtēšanas procesu. Respondenti aicina pilnveidot projektu zinātniskās izvērtēšanas procesu, iekļaujot tajā ekspertu paneldiskusijas, kā arī sniegt projektam iespēju atspēkot vai sniegt atbildi uz ekspertu vērtējumu, kas nav ierasta prakse projektu konkursu īstenošanā. Tāpat vairākos komentāros LZP tiek aicināta samazināt šī brīža vērtēšanas soli (0.5 punkti), kas mazinātu projektu vērtējumu blīvumu un padarītu projektu ranžēšanas procesu pārskatāmāku un caurspīdīgāku un ļautu skaidrāk saprast lēmumu par piešķirtu vai nepiešķirtu finansējumu projekta īstenošanai.

Secinājumi

No 2023. gada 6. decembra līdz 2024. gada 12. janvārim LZP ZEN nodaļa sadarbībā ar PPAN nodaļu veica pētniecisko projektu vadītāju aptauju. Tās **mērķis** bija noskaidrot projektu vadītāju pieredzi Latvijas Zinātnes padomes organizētajos projektu konkursos to dažādos īstenošanas posmos. Aptauja sastāvēja no diviem demogrāfiskiem rādītājiem, deviņiem statistikas jautājumiem (trim slēgtiem, sešiem – daļēji atvērtiem), viena piekritības (Likerta) skalas jautājuma, kas sastāvēja no 14 apakšjautājumiem, un diviem atvērtiem jautājumiem. Aptauju kopā aizpildīja **194 respondenti**, no tiem 99 vīrieši un 95 sievietes, vidējais respondenta vecums ir 49.7 gadi.

Aptaujas rezultāti atklāj lielākoties pozitīvu projektu vadītāju pieredzi sadarbībā ar LZP projektu konkursu iesniegšanas un projektu īstenošanas procesā, kā spēcīgāko aspektu atzīmējot darbinieku profesionalitāti un informācijas pieejamību par izsludinātiem konkursiem, bet kā vājāko – darbu ar elektronisku projektu iesniegšanas platformu, nepietiekami skaidrotu konkursu normatīvo satvaru un projektu uzraudzības procesu.

Aptaujas ietvaros pētniecisko projektu vadītāji novērtējuši tādi aspektus kā projektu iesniegšanas procedūra, projektu zinātniskā izvērtēšana, projektiem pieejamā finansējuma apjoms, projekta rezultātu nodošana un pieņemšana, kā arī snieguši atsevišķus komentārus un ieteikumus to uzlabošanai.

LZP līdz šim uzklājusī un ņēmusī vērā projektu īstenošanu ieteikumus (piemēram, mainot projektu konkursu norises laiku, regulāri organizējot seminārus par projektu konkursu norisi, iepazīstinot ar izmaiņām projektu konkursu normatīvajā ietvarā, tāpat aicinot projektu īstenošanu dalīties pieredzes stāstos) un turpinās sadarboties ar Latvijas zinātnisko kopienu, lai pēc iespējas uzlabotu projektu konkursu norises procesu un tādejādi veicinātu zinātnes attīstību un ilgtspēju Latvijā un ārpus tās robežām.

LZP ir sagatavojusi un iesniegusi Izglītības un zinātnes ministrijā priekšlikumus grozījumiem Ministru kabineta noteikumos par Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un uzraudzības kārtību, paredzot paneldiskusiju organizēšanu ārvalstu ekspertiem, lai ārvalstu ekspertu vērtējumi būtu izsvērtāki, kā arī grozījumus uzraudzības procesā, mazinot zinātnisko institūciju administratīvo slogu. LZP 2024. gadā kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju plāno uzsākt darbu pie jaunas informācijas sistēmas izveides, lai tuvāko gadu laikā pakāpeniski nomainītu NZDIS pret jaunāku informācijas sistēmu pētniecības pieteikumu iesniegšanai, vērtēšanai un administrēšanai.

**Latvijas Zinātnes padomes (LZP) anketa zinātnisko projektu vadītājiem
par Latvijas Zinātnes padomes pārraudzībā apstiprināto un finansēto pētījumu projektu
iesniegšanas, vērtēšanas un uzraudzības administratīvo procesu**

Godātais projekta vadītāj!

Paldies, ka esat piekritis/usi piedalīties aptaujā. Tās mērķis ir noskaidrot Jūsu viedokli par Latvijas Zinātnes padomes projektu konkursu ietvaros organizēto projektu iesniegšanas un zinātniskās izvērtēšanas procesu, un iespējām to pilnveidot.

Informējam, ka anketā sniegtā informācija tiks izmantota tikai Latvijas Zinātnes padomes vajadzībām, dati tiks analizēti apkopotā veidā un saglabājot respondentu anonimitāti.

Jūsu dzimums:

- 1 – Sieviete
- 2 – Vīrietis

Lūdzu, norādiet vecuma grupu, kuru Jūs pārstāvat:

(Lūdzu atzīmēt vienu variantu)

- 1 – līdz 30 gadiem
- 2 – 31 līdz 40 gadi
- 3 – 41 līdz 50 gadi
- 4 – 51 līdz 60 gadi
- 5 – 61 līdz 70 gadi
- 6 – virs 71 gada

1. Lūdzu, atzīmējiet tās programmas, kuru ietvaros šajā kalendārajā gadā esat saņēmis/usi finansējumu projektam.

(Lūdzu atzīmēt visus atbilstošos variantus)

- 1 – Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu
- 2 – Valsts pētījumu programma
- 3 – Latvijas – Lietuvas – Taivānas sadarbības projekti
- 4 – Cits _____

2. Lūdzu, norādiet projekta iesnieguma kategoriju.

- Fundamentālais pētījums
- Lietišķais pētījums

3. Lūdzu, atzīmējiet, kādu projekta iesnieguma veidu esat veicis/kusi šajā kalendārajā gadā.
(iespējamās vairākas atbildes)

- 1 – iesniegts projekta sākotnējais pieteikums konkursā
- 2 – iesniegts projekta vidusposma zinātniskais pārskats
- 3 – iesniegts projekta noslēguma zinātniskais pārskats

4. Lūdzu, norādiet zinātnes nozaru grupu, kurā paredzami vai ir snieguši ietekmi (devumu) Jūsu projekta rezultāti.

(Lūdzu atzīmēt visus variantus, kas attiecas)

- 1 – Dabaszinātnes
- 2 – Inženierzinātnes un tehnoloģijas
- 3 – Medicīnas un veselības zinātnes
- 4 – Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes
- 5 – Sociālās zinātnes
- 6 – Humanitārās un mākslas zinātnes

5. Lūdzu, novērtējiet sadarbības procesu ar Latvijas Zinātnes padomi

(atzīmēt vienu variantu katram apgalvojumam).

	Pilnīgi piekrītu	Daļēji piekrītu	Daļēji nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	N/A
	1	2	3	4	5
5.1. LZP darbinieki spēj sniegt atbildes uz jautājumiem par projektu pieteikumu iesniegšanas procedūru	☐	☐	☐	☐	☐
5.2. LZP darbinieki pietiekami izskaidro projekta uzraudzības procesu.	☐	☐	☐	☐	☐
5.3. Informācija par projekta pieteikuma sagatavošanu bija pietiekama.	☐	☐	☐	☐	☐
5.4. Normatīvie akti, kas regulē projektu pieteikšanas procesu un nosaka vērtēšanas prasības, ir skaidri un saprotami.	☐	☐	☐	☐	☐
5.5. Informācija par projekta pieteikuma sagatavošanu bija viegli pieejama.	☐	☐	☐	☐	☐
5.6. Ekspertu sniegtais vērtējums par projekta pieteikumu bija pamatots un saprotams.	☐	☐	☐	☐	☐
5.7. Pieejamais maksimālais finansējums trīs gadu periodam projekta īstenošanai ir adekvāts.	☐	☐	☐	☐	☐
5.8. Finansējuma plānošana projekta gaitā ir vienkārša.	☐	☐	☐	☐	☐
5.9. Projekta īstenošanas uzraudzība no LZP puses ir atbilstoša.	☐	☐	☐	☐	☐

	Pilnīgi piekrītu	Daļēji piekrītu	Daļēji nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	N/A
5.10. Ekspertu sniegtais vidusposma zinātniskā pārskata vērtējums ir pamatots un saprotams.	☐	☐	☐	☐	☐
5.11. Projekta nodevumu pieņemšanas un nodošanas procedūra ir vienkārša.	☐	☐	☐	☐	☐
5.12. Ekspertu sniegtais noslēguma zinātniskā pārskata vērtējums ir pamatots un saprotams.	☐	☐	☐	☐	☐
5.13. Darbs ar projektu informācijas sistēmu (LZP modulis) ir vienkāršs.	☐	☐	☐	☐	☐
5.14. Kopumā sadarbība ar LZP ir profesionāla.	☐	☐	☐	☐	☐

Vieta Jūsu komentāram:

---

6. Lūdzu, komentējiet par savu pieredzi sadarbībai ar Latvijas Zinātnes padomi:

---

7. Vai visi Jūsu Projektā plānotie rezultāti tika sasniegti?

- Visi plānotie rezultāti tika sasniegti
- Projektā sasniegto rezultātu apjoms pārsniedza plānoto apjomu
- Plānotie rezultāti netika sasniegti
- N/A

8. Ja visi Jūsu Projekta rezultāti netika sasniegti, lūdzu, norādiet, kuri rezultāti un kādu iemeslu dēļ netika sasniegti.

---

9. Vai Jūsu Projekta rezultāti ir/būs publiski pieejami?

- Jā
- Daļēji
- Nē
- Cits variants (lūdzu, norādiet) _____

10. Vai projekta nolikuma prasība par projekta rezultātu pieejamību atbilstoši *Open data* principiem ir samērīga?

- Jā
- Nē
- Cits variants (lūdzu, norādiet) _____

11. Kas varētu kavēt Jūsu projekta rezultātu tālāku izmantošanu pēc projekta noslēguma?

- Nepietiekams finansējums
- Pētniecības infrastruktūras trūkums (iekārtas, instrumenti, programmatūras u. c.)
- Zinātnisko darbinieku trūkums (zinātniskais, apkalpojošais personāls)
- Vāja sadarbība starp uzņēmējdarbības sektoru un zinātniekiem
- Citi apstākļi (lūdzu, norādiet, kādi) _____

12. Vai kopumā projektu konkursu norises process ir saprotams un caurspīdīgs?

- Jā
- Nē
- Cits variants (lūdzu, norādiet) _____

Pateicamies par sadarbību un ieguldīto laiku!